

CAP A ON ANEM

**Reflexions i línies de futur de
la Xarxa de Ciutats i Pobles
cap a la Sostenibilitat**

**Diputació
Barcelona**

CAP A ON ANEM

Reflexions i línies de futur de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat

Aquest document de Reflexions i línies de futur de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, neix fruit del treball d'autoavaluació i reflexió dels Grups de treball i la comissió de seguiment de la Xarxa durant el febrer de 2011 i **es sotmet a l'aprovació de la 11a Assemblea general** de la Xarxa a celebrar el 22 de març del 2011 a Mataró.

Coordinació, redacció i disseny

Secretaria Tècnica de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat

Impressió:

Departament de Reproducció Gráfica de la Diputació de Barcelona

Podeu trobar aquest Document a la web de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat: <http://xarxaenxarxa.diba.cat> (Comunitat Virtual de la Xarxa)

Barcelona, Març de 2011

ANTERIORMENT A LA XARXA...

En la Memòria 2007 – 2011 de la Xarxa de Ciutats i pobles cap a la Sostenibilitat es constava que la Xarxa s'ha fet gran – ja té més de deu anys – i ara és quan és més necessària que mai: treballar en xarxa i amb la Xarxa ens ajudarà per fer front als nous reptes i a superar la crisi – econòmica, ambiental i social -.

La Xarxa compta ja amb 253 socis: la major part dels socis són municipis de les comarques barcelonines, però també hi ha municipis associats d'altres demarcacions; a part, la Xarxa compta amb 22 socis observadors.

En aquest mandat s'han consolidat clarament el paper i els objectius de la Xarxa, un procés de millora contínua, aprenentatge conjunt i treball en xarxa que explica els resultats de la feina d'aquests darrers quatre anys.

El grau d'acompliment del Pla de mandat, aprovat a la 8a Assemblea General de Manresa, ha estat molt alt, tot i que sempre hi ha matèries on s'hagués pogut aprofundir més.

És el mandat de la Xarxa en el qual s'han organitzat més activitats (118), s'han organitzat més jornades (31), i més assistència a activitats de la Xarxa s'ha produït – més de 3.100 persones -. La valoració mitjana de les jornades avaluades és de 4,11 sobre 5.

S'han publicat 36 productes o materials diferents entre l'Agenda escolar, models d'ordenances, guies, informes...

Els Grups de treball han estat el paradigma de la necessitat comuna d'intercanvi i relació. En aquest mandat la Xarxa ha comptat amb cinc grups de treball: Energia i Canvi Climàtic, Reflexió i Avaluació de les Agendes 21 Locals, Gestió dels Recursos Hídrics, Contaminació Atmosfèrica i Consum responsable i economia sostenible.

Tots els Grups de treball també han assolit un alt grau d'acompliment dels respectius Plans de treball – especialment en matèries que han estat prioritàries per a tota les administracions i la ciutadania en aquest mandat com la gestió de l'aigua i la problemàtica del canvi climàtic -.

Però la Xarxa disposa d'altres eines i instruments que s'han millorat clarament en aquest mandat. L'Agenda Escolar del medi ambient i el desenvolupament arriba ja a més de 100.000 escolars d'arreu i ja té un germà petit: el calendari escolar.

Les noves tecnologies també han arribat a la Xarxa. La renovació del portal Sostenible.cat i la web de la Xarxa, la creació de la comunitat virtual Xarxaenxarxa o la creació de nous suports virtuals per l'Agenda Escolar en són clars exemples.

La Xarxa està més viva que mai.

Cap a on anirà ?

CAP A ON ANEM

REFLEXIONS I LÍNIES DE FUTUR DE LA XARXA: AVANCEM CAP AL 2020

Tal i com s'exposava en la Memòria del mandat 2007-2011 de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, s'ha volgut que el conjunt de documents que componen la Memòria i aquest que teniu a les mans siguin, a part d'un balanç de la feina feta, també una projecció i continuïtat d'aquesta feina cap al futur.

En primer lloc, en el marc de la preparació de la 11a Assemblea general de la Xarxa s'ha desenvolupat un procés d'avaluació final de la feina feta tant per part de la Secretaria tècnica com dels Grups de treball i la Comissió de seguiment: **Comptem amb tu !**.

A la Memòria ja s'han exposat els resultats del procés d'autoavaluació. Es presenten en aquest document els resultats de les reflexions sobre les possibles línies de futur pel proper mandat.

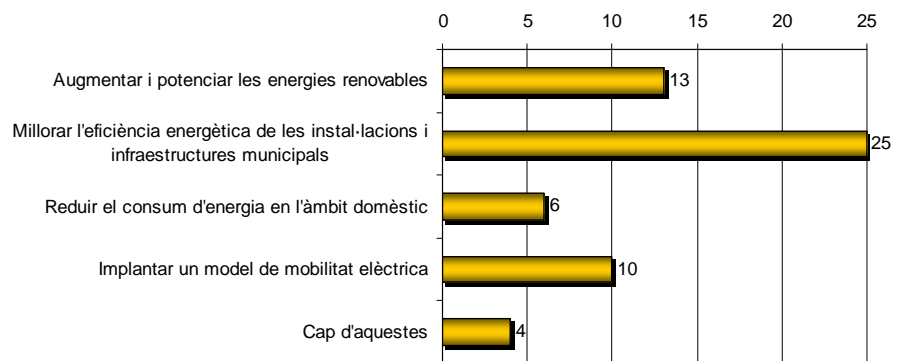

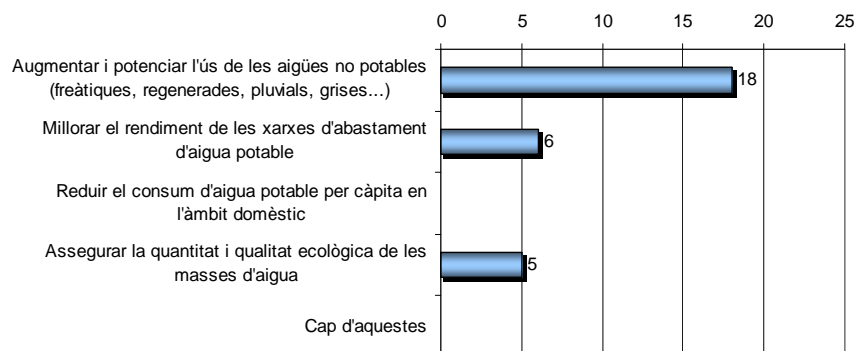
1. Resultats de les Enquestes

Primerament, s'han creat diverses enquestes multiresposta els resultats de les quals s'ha recollit a través de la comunitat virtual Xarxaenxarxa.diba.cat i el portal Sostenible.cat.

Des d'ara fins a l'any 2020, el principal repte local i de la Xarxa en la gestió energètica i el canvi climàtic serà...

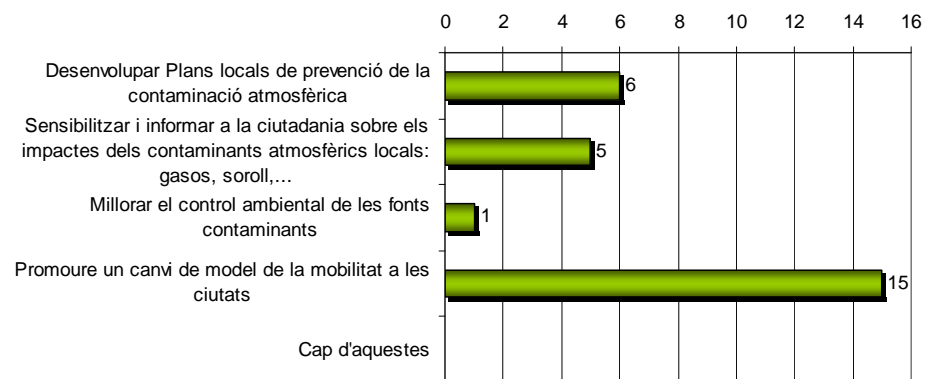

Des d'ara fins a l'any 2020, el principal repte del món local i la Xarxa respecte la gestió local de l'aigua serà...

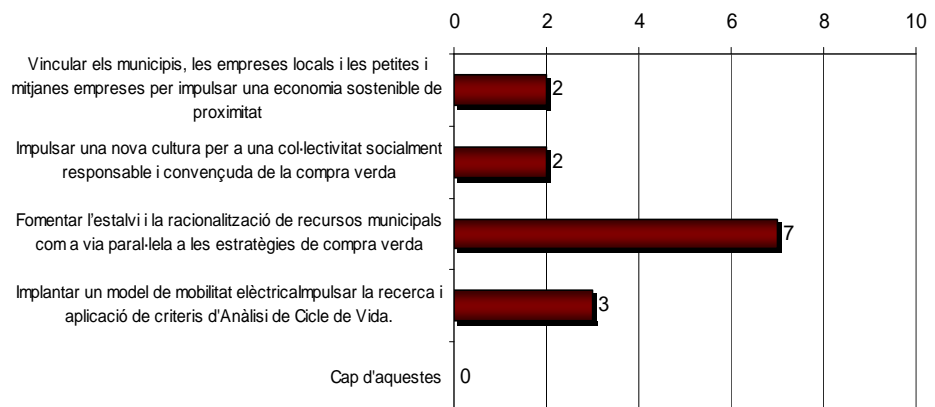

Des d'ara fins a l'any 2020, el principal repte respecte la prevenció de la contaminació atmosfèrica serà:

Des d'ara fins a l'any 2020, el principal repte del món local i la Xarxa respecte al consum responsable i l'economia sostenible:

2. El conte de Xarxeta

Un altre dels elements per exposar els reptes de futur ha estat l'elaboració d'aquest conte a través de la comunitat virtual.

HI HAVIA UNA VEGADA...

*Vet aquí que una vegada, en Xarxeta passejava pel carrer i es va adonar que feia molts dies que no anava a veure els seus amics. Va anar a buscar-los ja que quan va mirar el calendari es va adonar que a alguns feia gairebé **deu anys** que no els havia vist i volia saber com es trobaven...*

*El primer que va anar a trobar va ser en **Tonson**, que vivia en un barri dels afores. En Xarxeta va pensar que faria salut si **hi anava caminant**, però quan ja portava mitja hora caminant s'adonà que **la ciutat havia crescut** molt darrerament.*

*Com que les cames li començaven a fer figa perquè no tenia l'hàbit de caminar gaire va intentar localitzar una **parada d'autobus**. Per sort, a la primer cruïlla que va trobar n'hi havia una i allà es va plantar, tot esperant que aviat arribés el bus.*

*Mentre esperava va veure circular plàcidament **bicicletes**: mares amb filles, joves.. Mirant els sostres va veure la brillantor de les teulades de les **fotovoltaïques** i diversos murs eren tupidats **jardins verticals**. S'apropà un **bus elèctric silenciós**, una mena de bus-tranvia?*

*En Xarxeta, com era petit i bufó, va estirar el braç tot el que va poder perquè el conductor s'aturés. El bus va obrir la porta i va pujar cantant: "patim, patam, les **renovables** ara vindran..." I es va asseure al costat d'un home gras que li va dir: "Noia quanta energia gastes, et tindrien que fer un **PAES!**...."*

*Uix, va pensar en Xarxeta, què deu voler aquest home? Què deu ser, un **PAES?**, sona molt estrany, això, em fa una mica de por, la propera vegada crec que li diré al pare que em porti amb **cotxe**: hi viatjaré més còmoda... i més fresqueta, perquè el papà hi porta aire condicionat...*

*Finalment en Xarxeta va poder arribar a casa els seus amics i va quedar gratament sorprès quan va veure que tots l'esperaven al carrer per anar a donar un tomb pel **parc**. Molt a prop havien construït un parc molt gran amb material*

reciclat. Les plantes i arbres eren **autòctons** i no necessitaven gaire **aigua**, l'enllumenat funcionava gràcies a unes plaques solars i l'aigua per regar provenia de pous d'aigua **freàtica**. Mentre li explicaven tot això en Xarxeta es va posar molt content i va descartar la idea d'anar en cotxe a tot arreu.

Tots els amics van passar una bona estona al parc intercanviant idees sobre una qüestió que havia plantejat en Xarxeta: Què podien fer ells per evitar que aquella noia que havia marxat de l'escola i ara vivia a **Bangladesh** no patís la **pujada del mar** que es preveia?

En tot cas, hauria de ser alguna cosa feta amb molta empena i tots alhora, perquè Bangla Desh cau molt lluny, i el mar és molt gran, i si volien tenir èxit, el primer que s'havia de fer és creure que tot aniria bé, si ho feien bé.

Tot i que el respecte i la **sensibilitat ambiental** s'havien anat imposant a la societat durant els darrers anys, **el canvi climàtic** i la pujada del nivell del mar eren encara una amenaça certa que afectava molts països. El món científic es dividia entre els que apostaven per un món sense cap tipus de **combustible fòssil**, i els que encara s'aferraven a la necessitat que el petroli i el carbó no deixessin pas d'una vegada a les energies renovables. Qui guanyaria? En Xarxeta i els seus amics ho tenien molt clar!

Immediatament van posar fil a l'agulla. Segur que arreu del món hi havia altres municipis que havien apostat per la **fotovoltaica**, per afavorir la **flora autòctona**, per **reutilitzar l'aigua**... Hi havia d'haver més persones com en Xarxeta i els seus amics! Com podien contactar-hi?

Van organitzar una trobada a través de CO2book, una xarxa social 4.0 sobre medi ambient. Es van trobar tota la colla: en Xarxeta, la Biciclona, en L'EDy, na Recicleta, el Sr. Estalvi i la Sra. Eficiència - matrimoni de conveniència -, la Gota i el petit de la família Silenci. Tots ells es van trobar per explicar-se el que havien vist en els seus viatges...

Però mentrestant, no gaire lluny d'allí, també s'havien trobat el Sr. Brossa, el Sr. Especulador, la senyoreta Fums, un amic americà - Mr. Nowecan't -, i tota una sèrie d'altres personatges...

CONTINUARÀ...

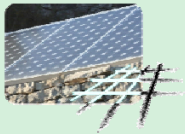

3. Els Grups de treball

Fixant l'any 2020 com l'horitzó temporal, els cinc grups de treball de la Xarxa van abordar una dinàmica participativa per tal d'exposar quins podien els reptes futurs en l'àmbit de treball de cada grup i quin era l'ordre de prioritats.

La voluntat no era elaborar un Pla de treball però sí un document de reflexió, **un llegat de la feina feta per aquests cinc Grups de treball per la futures generacions** – en aquest cas de Grups de treball.

Totes les idees exposades es consideren reptes a encara en el futur, tot i que s'han prioritzat en funció de les votacions que van realitzar-se en el propi Grup.

Grup de treball d'Energia i Canvi Climàtic

REPTES DE FUTUR

Millorar la **comptabilitat energètica municipal**

10

Treballar per un canvi en el model de consum, **sensibilitzar** a la ciutadania. Generar **projectes comuns** entre diversos (municipis, Diputació, Xarxa...) per assegurar campanyes i missatges de més impacte.

8

Reorganitzar i crear **espais de treball comú** entre els municipis, la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, la Diputació de Barcelona, les Agències locals i comarcals d'energia, l'ICAEN, el sector privat (APERCA, instal·ladors...).

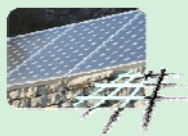
7

Aquest espai comú podria treballar **en projectes concrets:**

- Promoció de l'energia solar tèrmica (recuperar el CESOST ?)
- Convenis per al suport a les Agències d'Energia
- Promoció de les energies renovables i l'eficiència energètica en edificis

Energia solar tèrmica: Avaluar les **instal·lacions existents** tant en el sector públic com en el sector privat.

5

Definir i impulsar les **Agència locals i comarcals d'energia**, com a ens extern o intern dins l'Ajuntament i que es creïn les figures dels **gestors energètics** però no com a noves atribucions a tècnics municipals ja existents.

3

Suport a l'elaboració dels **Informes de seguiment dels PAES**

3

Promoure l'**eficiència energètica i l'estalvi**. Reduir els consums d'energia en general

3

Promoure eines de **telegestió energètica** i altres (detectors de presència...)

3

Millorar el **disseny dels edificis** i cercar la col·laboració i relació amb els sectors professionals implicats: **arquitectes i enginyers**.

3

Promoure **auditories energètiques d'equipaments municipals**

3

Energies renovables: aplicacions en energia **geotèrmica**

3

Energia solar tèrmica: Cercar fons de **finançament** per a reparacions de les instal·lacions

2

Energia solar tèrmica: Promoure auditories de funcionament de les instal·lacions. Sobretot, han d'aportar com a resultats i conclusions la valoració del cost econòmic i les actuacions de reparació perquè funcionin.

1

Millorar la comptabilitat energètica de les instal·lacions d'energies renovables d'una ciutat

1

Implantar i fer el seguiment del programa DESGEL

1

Aplicació dels Plans d'Acció per l'Energia Sostenible i les Estratègies de Canvi climàtic

1

Donar publicitat a les Bones Pràctiques en l'execució d'accions PAES

1

Unificar metodologies pel càlcul d'emissions de gasos d'efecte hivernacle: PAES, Red de Ciudades por el Clima, Oficina de Canvi Climàtic...

1

Tenir en compte el vector energia en la gestió del transport

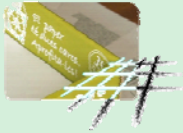
1

Col·laborar en recerca amb la Universitat

1

Energies renovables: estudiar què passa amb l'obsolescència de les instal·lacions d'energia solar, sobretot tèrmica.

1

Grup de treball de Consum responsable i economia sostenible

REPTES DE FUTUR

Vinculació amb la resta de municipis: compartir prioritats amb **empreses properes**. Foment de Pymes com a suport de l'administració

10

Continuar construint i estimulant la relació entre les àrees de **Medi Ambient** i les de **Compres** dels ajuntaments en el si del Grup de treball, i estimular en la mesura que sigui possible la participació altres departaments

9

Fomentar l'**estalvi** i la **racionalització de recursos** com a via paral·lela a les estratègies de compra verda

8

Millorar els **processos** de l'administració per ser més eficients

Donar-nos a **conèixer** com a grup. Tenir un logotip específic, ser un referent.

7

Crear vies de col·laboració amb l'**empresa privada**

6

Recerca sobre els **Anàlisis de Cicle de Vida**

Transmetre a la **ciutadania** què estem fent i com pot ella fer una compra més sostenible

5

Donar suport a **iniciatives ciutadanes**

Impulsar una **nova cultura** per a una col·lectivitat socialment responsable i convençuda de la compra verda

5

Fomentar la col·laboració amb empreses d'inserció social

4

Ambientalització de les **obres** municipals i privades

Aprofitar i **donar a conèixer** el Consum Responsable

3

Situar la compra sostenible en la categoria d'estratègia **d'estalvi econòmic real**

3

Promoure les **bones pràctiques** i valorar l'excel·lència de les actuacions de compra sostenible

2

Estendre la compra verda al conjunt de l'organització municipal

2

Integrar els **criteris socials** en els plecs a un nivell similar al dels criteris ambientals

2

Promoure eines de **coordinació** i comunicació entre els ajuntaments, d'intercanvi i ajuda mútua

2

Ambientalització de les **flotes** municipals

1

Que la superació de la crisi no comporti un pas enrere en matèria de compra sostenible

1

Mantenir els criteris ambientals de les activitats

1

Incrementar la tasca de sensibilització

1

Promoure l'ambientalització de les compres menors a través del comerç local

1

Col·laboració amb el comerç local

1

Promoure suport als ajuntaments petits

-

Compra d'energia elèctrica verda

-

Generar noves oportunitats de relació amb l'empresa

-

Incrementar la prioritització dels suports informàtics sobre l'ús del paper

-

Introducció dels Acords precomercials

-

Avaluar la cultura ambiental de les organitzacions

-

Impulsar la formació en els hàbits personals d'ambientalització i compra verda

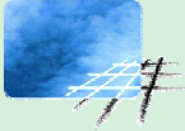
-

Ajustar els consums de recursos a les necessitats reals de les organitzacions i de les persones

-

Innovació de processos

Promoure l'estabilització dels preus i els serveis

Grup de treball de contaminació atmosfèrica

REPTES DE FUTUR

Elaborar **eines metodològiques**, guies, models d'ordenances... pels municipis

10

Promoure estudis d'impacte acústica de les activitats recreatives. Treballar i debatre sobre solucions per les **activitats a l'aire lliure**: firaires, festes, ús de l'espai públic...

9

Augmentar els processos de **mediació** en els conflictes per soroll

8

Potenciar i estudiar els **Plans locals de contaminació atmosfèrica**

8

Mantenir un **Grup estable específic sobre contaminació acústica** que treballi en solucions conjuntes i comunes i en l'intercanvi d'experiències

8

Generar **campanyes mediàtiques** en l'àmbit del soroll i la qualitat de l'aire

8

Disminuir el **trànsit** a les ciutats

7

De la mateixa manera que s'ha fet amb soroll, analitzar i formar en la nova **normativa** sobre contaminació de l'aire

6

Potenciar la informació a la ciutadania

5

Millorar la organització i coordinació internes dels ajuntaments i potenciar la creació d'Oficines acústiques

Aprofundir en la interrelació entre mobilitat i soroll i qualitat de l'aire

4

Unificar criteris respecte els nivells d'avaluació del soroll. Treballar per una unitat: decibel europeu.

Afrontar les problemàtiques intermunicipals en matèria de zonificació de capacitat acústica i de coordinació interadministrativa	3
La contaminació atmosfèrica ha de ser un vector estratègic	3
Promoure el vehicle elèctric	2
Crear un suport on-line a consultes tècniques	2
Treballar en els indicadors de seguiment i elaborar una metodologia consensuada	2
Promoure una formació estable als tècnics municipals. Incorporar formació en matèria de vibracions	2
Potenciar l'educació, facilitar eines i bones pràctiques	1
Disposar de recursos suficients per part dels ajuntaments per gestionar la contaminació acústica. Ser més proactius que reactius en matèria de soroll	1
Augmentar l'autosuficiència de les ciutats en termes de mobilitat, i la resiliència	1
Facilitar eines (càlcul CO2, ACV...), bones pràctiques per a col·lectius ciutadans per calcular el seu impacte ambiental	1
Implementar els Plans d'acció contra el soroll	1
Debatre sobre possibles eines tecnologies d'autoprotecció de la ciutadania contra el soroll	1
Crear una Guia de casos pràctics	1
Sensibilitzar de la mateixa manera que s'ha fet durant anys amb el cas del tabac. El soroll és un problema de salut	1
Incorporar criteris de prevenció del soroll i la contaminació atmosfèrica en el planejament	-
Augmentar la flexibilitat de l'administració en la resolució de conflictes per soroll	-
Acabar de publicar els mapes de capacitat acústica	-
Millorar el control de la qualitat ambiental	-
Posar en comú criteris tècnics sobre soroll i qualitat de l'aire	-
Aconseguir millores en el nivell de soroll ambiental	-
Acabar de publicar les Ordenances municipals de soroll i vibracions	-
Reduir el transport de mercaderies per carretera	-

Grup de treball de gestió dels recursos hídrics

REPTES DE FUTUR

Calcular el **preu** de l'aigua potable i no potable

10

Incorporar el cicle de l'aigua dins les polítiques de canvi climàtic i promoure un **Pacte d'Alcaldes per l'aigua**

10

Optimitzar el **rendiment** de les xarxes d'abastament local

10

Castigar el **sobreconsum** d'aigua

7

Creure'ns l'estalvi i gestió eficient de l'aigua i convèncer al respecte

6

Publicitat les dades de consums, estalvis, rendiments de les xarxes d'abastament d'aigua

5

Reforçar l'**educació ambiental** per a adults

5

Millorar el control i reduir els **consums municipals**

5

Consciència ambiental respecte la gestió de l'aigua no supeditada estrictament a aspectes econòmics

5

Incorporar criteris de gestió de l'aigua amb **planejament i planificació a llarg termini** (en instruments com els Plans d'Ordenació Urbanística Municipal); o promoure sinó Plans estratègics d'estalvi d'aigua o Plans directors d'abastament.

Arribar a d'altres departaments de l'ajuntament

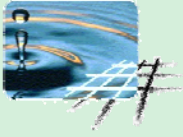
4

Potenciar la doble xarxa de recollida d'aigües pluvials en els nous desenvolupaments urbanístics

Assegurar que l'aigua continuï sent un bé públic i no privat. Potenciar la gestió pública de l'aigua

3

Promoure les aigües regenerades

Aplicació de la taxa de clavegueram	3
Necessitat de més coneixement sobre les aigües grises i pluvials	2
Contraposar una bona gestió eficient de l'aigua a actuacions només d'estalvi.	2
Promoure una bona gestió de l'aigua calenta sanitària, amb una doble vessant hídrica i energètica	2
Introducció de criteris de gestió de la qualitat de l'aigua en funció dels usos a la qual vagi destinada	2
Promoure una gestió del cycle integral de l'aigua	2
Potenciar la Xarxa separativa	2
Promoure l'aplicació de l'Ordenança d'estalvi d'aigua als edificis municipals.	2
Fer fàcil l'ús de les aigües no potables	2
Conèixer quin és la situació i punt de partida dels auntsaments	2
Eliminar els aforaments	2
Tenir en compte i incorporar el vector energia en la comparació de la venda d'aigua en alta	2
Necessitat d'implicació política en matèria d'aigües	2
Impulsar campanyes de sensibilització a les indústries	2
Augmentar el nombre de campanyes de sensibilització	2
Definir el cycle de l'aigua a alguns municipis	-
Estalviar el 25% d'aigua amb l'ús de sistemes de reaprofitament de recursos no potables	-
No utilitzat indiscriminadament l'aigua no potable (freàtiques, ...). Cal conèixer els límits als recursos dels quals disposem.	-
No regar	-
Utilitzar recursos més propers / locals.	-
Millorar la governança de l'aigua en referència a les relacions interconques, entre els nivells locals i els nivells supralocals de les administracions...	-
Donar veu als ajuntaments petits	-
Conèixer el nivell d'aplicació de l'Ordenança d'estalvi d'aigua	-
Dissenyar amb menys pressupost i més creativitat	-
Major transparència en la informació de les empreses subministradores	-
Impulsar models de gestió del clavegueram	-

Grup de treball d'Avaluació de les Agendes 21 locals

El Grup de treball d'Avaluació de les Agendes 21 Locals enlloc de treballar en base a pluges d'idees de reptes, va treballar en una dinàmica d'elaboració d'escenaris. Es va treballar en dos grups els quals havien de plasmar – amb diferents elements a la seva disposició – la resposta a una pregunta:

Quina voldríeu fos la situació ambiental de la vostra ciutat pel 2020 ?

Aquests són els resultats:

4. Conclusions dels Grups de treball

Dels resultats tant de l'autoavaluació com de les reflexions i reptes de futur dels Grups de treball es poden extreure unes primeres conclusions principals:

1. Tots cinc Grups de treball existents en aquest mandat han identificat clarament diverses línies de treball iniciades a les quals cal donar continuïtat:

- El Grup de treball d'Energia i Canvi climàtic vol continuar la promoció, control i recuperació de les instal·lacions d'energia solar tèrmica, i en un grau menor ha proposat fer el seguiment de l'aplicació del programa DESGEL.
- El Grup de treball d'Avaluació de les Agendes 21 ha d'acabar la revisió del sistema d'indicadors, elaboració del model d'Informe de sostenibilitat municipal i de la correlació amb el seguiment i revisió de les Agendes 21.
- El Grup de treball de Consum responsable i economia sostenible desitja continuar i ampliar les relacions entre medi ambient i compres.
- El Grup de contaminació atmosfèrica ha acordat donar suport al seguiment de les Ordenances de soroll i vibracions i a altres eines metodològiques.
- I al Grup de gestió dels recursos hídrics l'interessa incorporar l'anàlisi econòmic als treballs realitzats fins ara sobre reaprofitament d'aigües no potables o donar continuïtat a un treball específic en l'àmbit de l'ús de l'aigua en els espais verds.

2. Tots cinc Grups de treball han mostrat una clara voluntat de mantenir-se i ampliar-se.

- Per exemple, el Grup de treball d'Energia i Canvi climàtic vol ser nexa d'unió d'un espai comú de trobada i intercanvi entre municipis, ICAEN i sector privat (APERCA).
- Es proposa mantenir un espai estable específic sobre contaminació acústica.
- El Grup de Consum responsable i economia sostenible vol ser un referent en el seu àmbit.

3. Tots cinc Grups han detectat nous reptes en l'àmbit de treball propi pel proper mandat.

- Per exemple, el Grup de treball d'Energia i Canvi climàtic ha prioritzat clarament la necessitat de millorar la comptabilitat energètica municipal i d'encarar projectes comuns de sensibilització ciutadana.

I de les enquestes es prioritzen les actuacions en eficiència, estalvi i renovables en equipaments i instal·lacions municipals.

- El Grup de consum responsable i economia sostenible ha prioritzat la necessitat de compartir experiències i projectes amb petites i mitjanes empreses properes i del territori.
- El Grup de contaminació atmosfèrica ha expressat clarament la necessitat d'iniciar un procés similar al que s'ha fet amb soroll en l'àmbit de la qualitat de l'aire.
- El Grup de gestió dels recursos hídrics ha proposat s'incorpori el cicle de l'aigua clarament en les polítiques de canvi climàtic i el Pacte d'Alcaldes.

5. Comissió de seguiment

Tots els resultats es van presentar a la reunió de la Comissió de seguiment del 24 de febrer. Arran dels quals alguns membres de la Comissió han fet també aportacions en aquest sentit.

En primer lloc, es proposa continuar i recuperar, si cal, vincles i **punts amb el nou Govern de la Generalitat**.

En aspectes més concrets, per exemple en l'àmbit de l'energia i el canvi climàtic, es constata que un dels problemes bàsics a l'hora d'aplicar mesures d'estalvi energètic és el **finançament**. Els ajuntaments ja tenen plans i auditories que indiquen quines actuacions cal executar, però el retorn de la inversió per l'estalvi energètic és massa llarg perquè l'ajuntament les pugui assumir. Per exemple, seria bo que en les subvencions que es donen des de l'ICAEN o organismes similars permetessin finançar més marge encara que el total sigui més petit (finançar el 80% de la inversió encara que el valor total que puguis demanar sigui més petit).

En l'àmbit de la gestió de l'aigua, es proposa treballar per homogeneïtzar els sistemes de **tarifes d'aigua** com a models que incloguin un paràmetre fix i un variable per trams.

En l'àmbit de la **gestió dels residus**, malgrat en aquest mandat no ha existit un grup específic, cal continuar millorant els percentatges de recollida selectiva a través de la potenciació de les recollides comercials de cartró i matèria orgànica, la promoció del desballestament i trituració de voluminosos per aprofitar-ne la fusta, la promoció del pagament per generació, o de la reutilització a través d'experiències d'ús d'articles de segona mà.

Malgrat estava inclòs en el Pla de mandat, no s'ha treballat en matèria **d'Urbanisme**, com a instrument per decidir el model de ciutat i l'espai públic i element clau per la sostenibilitat del territori. Cal recuperar-ho i treballar-hi ja que el model urbanístic pot comportar directament un major consum de recursos i de desequilibris al territori.

6. Secretaria tècnica

Per acabar, des de la Secretaria tècnica també s'ha reflexionat sobre els reptes de futur de la pròpia Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat a partir de molts comentaris que es van recollint durant les reunions de la Comissió de seguiment, els Grups de treball i les reunions internes de coordinació de la Secretaria tècnica.

1. Respecte a aspectes organitzatius:

S'ha recollit el comentari, en algunes ocasions, sobre la necessitat que els **càrrecs electes representants a la Xarxa disposin d'un espai propi** similar als Grups de treball – ja que aquests s'han convertit en l'espai de referència pels tècnics municipals, sobretot -. Aquest espai podria ser la Comissió de seguiment o un espai nou, i en tot cas hauria de tenir un pla de treball amb objectius i projectes propis amb recolzament al mateix nivell des de la Presidència de la Xarxa.

Aquesta necessitat també s'expressa en la imprescindible formació i implicació dels nous càrrecs electes que per primer cop ostenten el càrrec de regidor/a de medi ambient en un ajuntament membre de la Xarxa.

Els Grups de treball serien doncs uns espais propis per a tècnics/ques, un altre espai específic per a càrrecs electes, però cal generar espais comuns per no generar dos dinàmiques de treball totalment alienes.

El Grups de treball tenen una clara voluntat de continuïtat però hi ha demandes concretes d'espais específics sobre, per exemple, la gestió dels residus i l'educació ambiental, a les quals caldria donar resposta. Alguns temes doncs són transversals i altres sectorials, cal potenciar-los tots dos d'alguna manera.

Cal continuar millorant en el seguiment de la utilitat dels productes i materials elaborats per la Xarxa i de la satisfacció dels associats i reforçar l'avaluació de resultats mitjançant l'aplicació dels sistemes d'indicadors

2. Respecte a l'**ampliació i creixement** de la Xarxa:

El nombre de municipis de la província associats a la Xarxa ha arribat sinó a un sostre si a un nivell molt alt. Per tant, en aquest sentit, el creixement de la Xarxa ha de passar per **incorporar a municipis** de la província de Barcelona no associats, especialment els adherits al Pacte d'Alcaldes.

Però una xarxa no només depèn del nombre de punts – o nodes - que la conformen, sinó del nombre de relacions que s'estableixen entre ells. El funcionament de la Xarxa ha tendit sempre a fomentar un estructura amb un node central molt potent – la Secretaria tècnica i la dinamització dels Grups de treball – i es potencien les relacions entre els altres – nodes o municipis – a través d'espais específics creats: els Grups de treball, però també jornades amb dinàmiques d'intercanvi, Seminaris, Tallers...

Per aprofundir en un **creixement del nombre de relacions dins la Xarxa** cal promoure encara més les dinàmiques d'intercanvi a través dels propis Grups de treball però també amb nous formats de Seminaris i Tallers; i també cal potenciar l'intercanvi i les relacions en l'espai 2.0 de la Xarxa en xarxa, en potencial encara per explotar.

Per últim, en aquest mandat s'han consolidat **punts i punts de trobada internament amb departaments de la Diputació i amb altres administracions i sectors**: Agència de Residus de Catalunya, Agència Catalana de l'Aigua, Departament de Medi Ambient i Habitatge, Institut Català de l'Energia, Associació de productors d'energies renovables a Catalunya, Fundació AGBAR, grups de recerca universitaris...

Es pot ampliar també la Xarxa enfortint aquestes relacions a través d'espais i projectes comuns. Cap a dins, amb una major implicació encara d'Oficines tècniques o Seccions de l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, per començar, i d'altres Àrees també: en projectes concrets com els exemples dels Seminaris de suport a les accions de sostenibilitat energètica o el programa DESGEL com a suport al Pacte d'Alcaldes – no hauria de ser la Xarxa l'espai d'intercanvi dels municipis adherits al Pacte d'Alcaldes ? -, el procés de reflexió de les Agendes 21 o el Seminari de gestió del soroll.

Cap a fora: des de la implicació en la Comissió local de l'Estratègia pel desenvolupament sostenible de Catalunya, fins el treball amb

l'ACA per revisar el model d'Ordenança d'estalvi d'aigua de la Xarxa.

Per últim, cal reincidir en la col·laboració amb altres xarxes: establir punts de connexió, estratègies de treball i projectes comuns; potenciar les trobades virtuals o semipresencials; i establir un Pla de treball a dos o tres anys amb les xarxes amb qui hi ha convenis i acords de col·laboració.

3. Respecte a **noves eines**:

La Xarxa ja disposa de noves eines en l'àmbit d'internet 2.0 amb un gran potencial.

Cal desenvolupar i treballar més a fons aquestes eines, per exemple la comunitat virtual la Xarxa en xarxa o el portal Sostenible.cat, a través de projectes específics de col·laboració en línia, formació als tècnics en aquesta matèria aplicada a la gestió municipal...

Cal ampliar la recerca i l'actualització d'informació útil per als municipis associats i difusió a la pàgina web de la Xarxa i la comunitat virtual Xarxa en Xarxa.

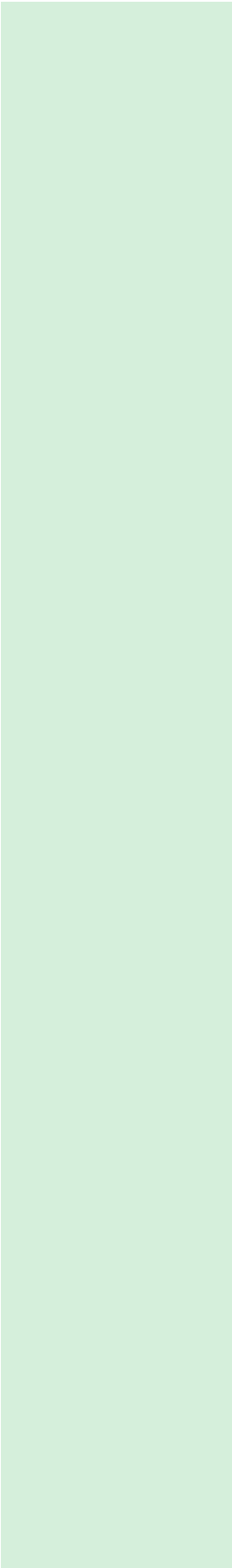
4. Respecte **el paper i evolució de la Xarxa**:

El camí de la xarxa i dels seus municipis associats no ha estat fàcil, hi ha encara dificultats a superar i aspectes que cal millorar.

Malgrat que la participació mitjana dels socis en les nombroses activitats que organitza el conjunt de la Xarxa és elevada, des de els òrgans de gestió de la xarxa la connexió amb els municipis és desigual, hi ha contactes i intercanvi d'opinions fluid amb un nombre considerable de municipis, però dificultats per arribar i conèixer la valoració d'alguns municipis menys participatius, habitualment els més petits.

Els assistents a les activitats de la xarxa són responsables de Medi Ambient en la seva majoria. En aquest mandat s'ha començat a ampliar l'espectre i aplicar realment el concepte de transversalitat en la gestió a favor de la sostenibilitat. El missatge arriba poc a altres col·lectius professionals de les corporacions locals.

En conclusió, en el proper mandat, la Xarxa potser s'ha de dotar no només d'un Pla de mandat amb un objectius genèrics sinó aprofitar la dinàmica creada per disposar d'un **Pla d'Acció o Pla estratègic de la Xarxa** a elaborar conjuntament durant el procés inicial a partir d'aquest document.

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Medi Ambient

Comte d'Urgell, 187, 2n
Edifici del Laboratori
08036 Barcelona
Tel. 934 022 451 • Fax 934 022 452
www.diba.cat/mediambient

Xarxa
de Ciutats i Pobles cap a la
Sostenibilitat